

ARKEOLOGISK SCHAKTNINGSÖVERVAKNING 2021

Sofie Renström

ELLEDNING I BASTIONSGATAN

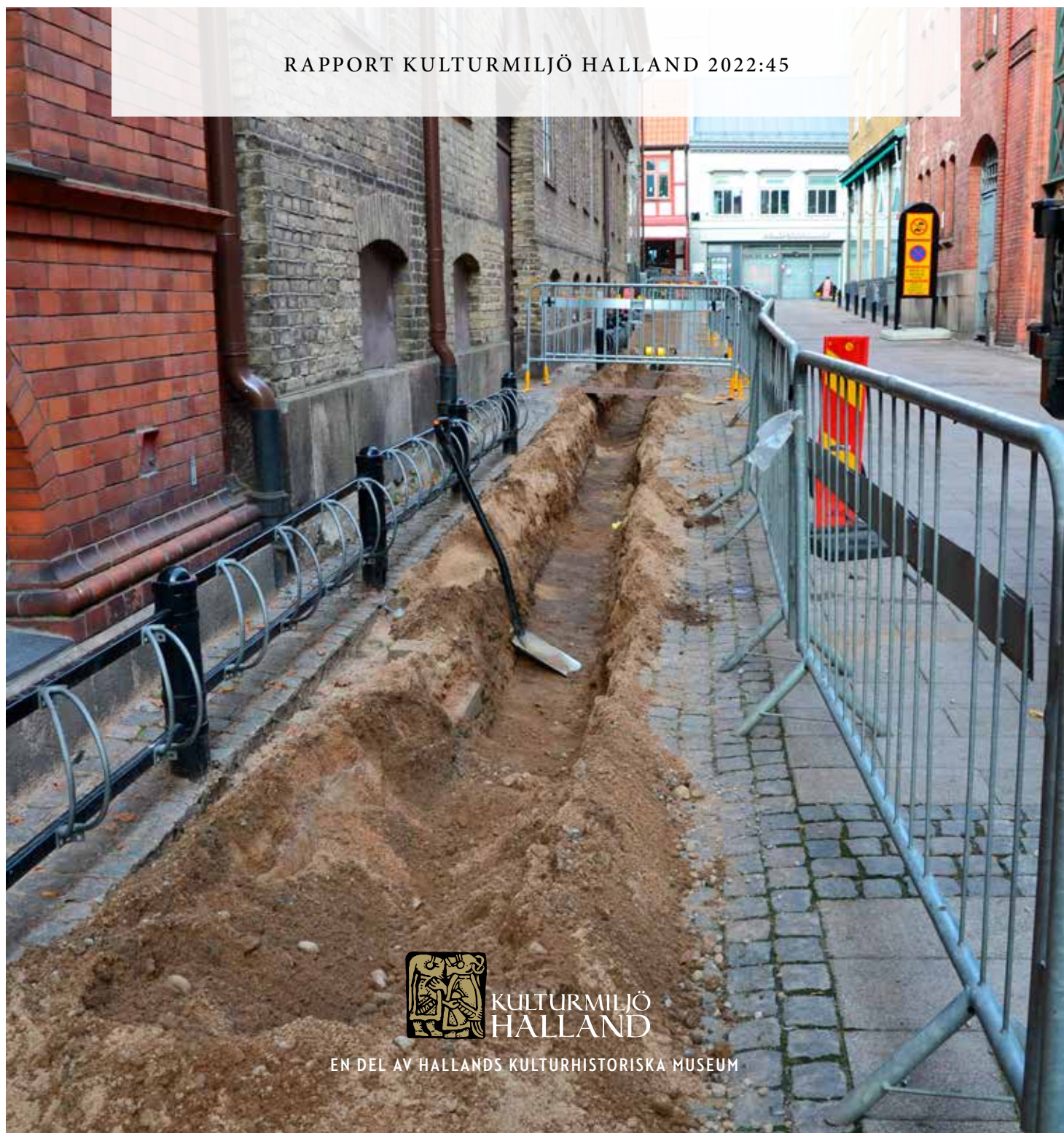
Halland, Halmstad 5:1, RAÄ 44:1/L1997:3939

RAPPORT KULTURMILJÖ HALLAND 2022:45

KULTURMILJÖ
HALLAND

EN DEL AV HALLANDS KULTURHISTORISKA MUSEUM

Stiftelsen Hallands Läns museer, Kulturmiljö Halland

Uppdragsverksamheten, Halmstad 2022

Arkeologisk schaktningskontroll 2021

Bild framsida: Schaktets läge i Bastionsgatan, fotograferat mot väst.

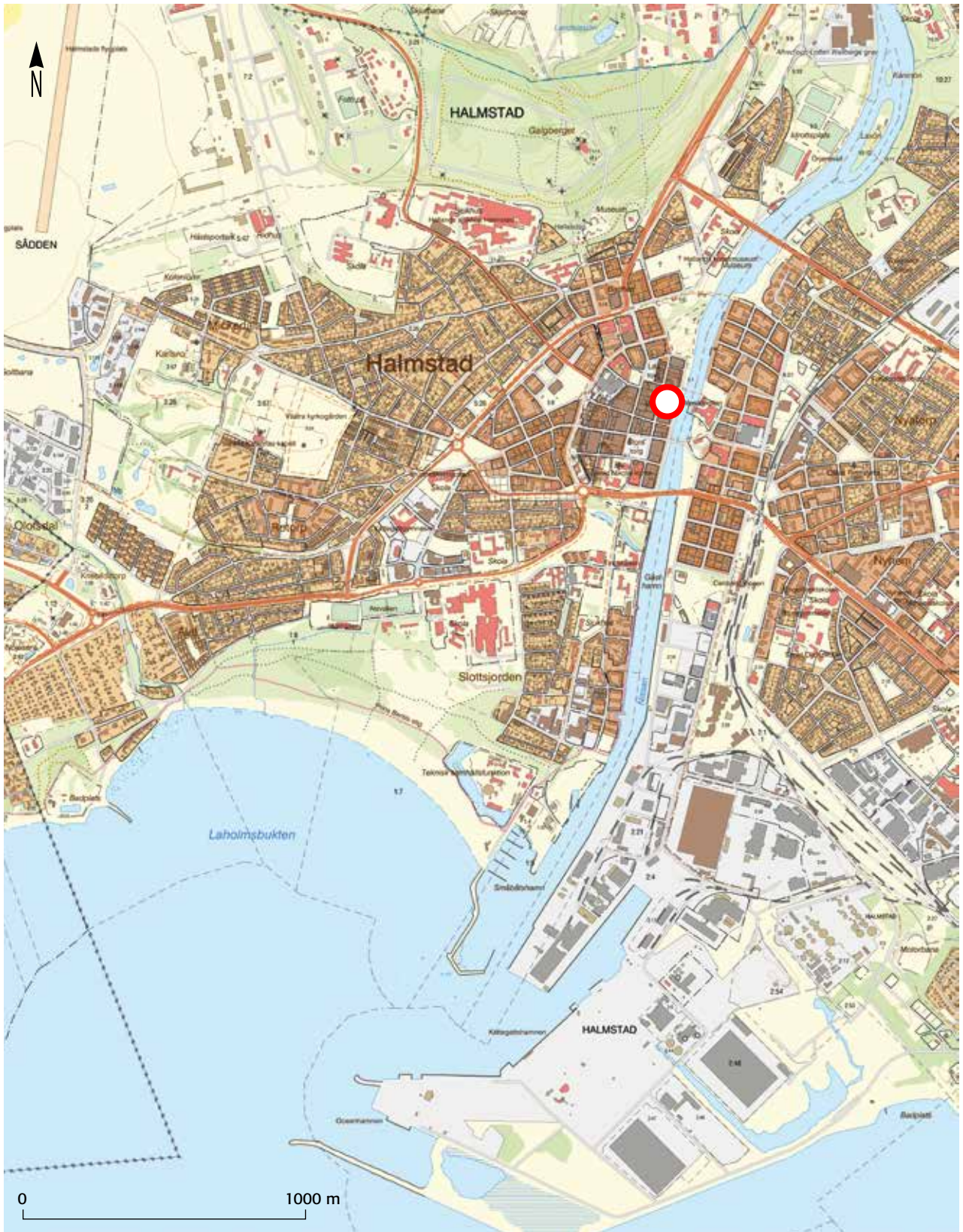
Fotonr: 2022-31:3. Foto: Sofie Renström

Kartor ur allmänt kartmaterial © Lantmäteriet.

Ärende nr ms2006/02316.

INNEHÅLL

Sammanfattning.....	5
Bakgrund.....	5
Topografi och tidigare arkeologiska insatser	6
Syfte.....	7
Metod.....	7
Resultat	7
Tolkning.....	9
Referenser.....	9
Tekniska och administrativa uppgifter.....	10
 BILAGA	 11
Bilaga 1 Fotolista	
Rapporter från Kulturmiljö Halland 2021 och 2022	12

Utredningsytans läge på Ekonomiska kartan. Skala 1:20 000.

Figur 1. Området för undersökningen inringat på lantmäteriets fastighetskarta. Skala 1:10 000.

SAMMANFATTNING

Under nedläggning av en ledning i Bastionsgatan till Hamngatan grävdes ett 0,6 – 1,1 m djupt schakt under dagens marknivå. Schaktet innehöll enbart recenta bärlager och utfyllnadsmassor, sånär som på en 0,7 m lång sträcka av kullersten i schaktväggen under Bastionsgatan.

BAKGRUND

HEM (Halmstads Energi och Miljö) behövde dra en ledning i Bastionsgatan till Hamngatan. Arkeologer från Kulturmiljö Halland övervakade arbetet under fyra dagar i september i goda väderförhållanden.

TOPOGRAFI OCH TIDIGARE ARKEOLOGISKA INSATSER

Undersökningsområdet var beläget i den östra delen av den medeltida staden Halmstad, och Bastionsgatan ligger inom det område som har tolkats som tätbebyggt redan från Halmstads tidigaste historia (Öbrink 2015:80). I Hamngatan har lämningar av Halmstads stadsmur från 1590-talet påträffats (Bengtsson 1942 och Hallberg 2019).

2013 undersöktes två mindre schakt inom gällande undersökningsområde och de grävdes till 1,3 m djup. Dessa innehöll inga arkeologiska lämningar (Bjuggner 2013).

Kvarteret Kristen Munk som ansluter i till Bastionsgatan i söder har berörts av flera arkeologiska undersökningar mellan år 1972 och 2014. Den största undersökningen genomfördes 1972 när ett varuhus uppfördes i kvarteret. Flertalet lämningar från medeltid till nyare tid påträffades, bland annat byggnader, stenläggningar och brunnar (Tegnestam 1973). Rapporter från undersökningar inom kvarteret mellan 2009 och 2014 understryker att det finns kulturlämningar från Halmstads medeltid och nyare tid kvar under byggnaderna i kvarteret som ännu inte är till fullo undersökta (Rosengren 2010, Larsson 2014a, Larsson 2014b).

Figur 2. Översiktsfoto med beskrivning från utgrävning år 1972 i kvarteret Kirsten Munck, fastighet Kirsten Munck 9. Fotograferat mot söder, från fastigheten Kirsten Munck 1 (Tegnestam 1973:29).

Figur 3. Schaktets och stenkonstruktionens utbredning markerat på ortofoto med upplösning 0,16 m. Skala 1:400.

SYFTE

Syftet med den arkeologiska undersökningen var att med ett vetenskapligt arbetssätt dokumentera och beskriva eventuella arkeologiska lager som berördes av schaktningen.

METOD

Schaktet för elskåpet grävdes med maskin samt för hand av anläggare från Storgatan i väster till Hamngatan i öster. Arkeolog var på plats och övervakade schaktningen. Schaktet mättes in för hand och ritades sedan digitalt i GIS-miljö utifrån lantmäteriets fastighetskarta. Schaktet fotograferades även digitalt.

RESULTAT

Större delen av schaktet grävdes till 0,6 m djup under dagens marknivå. I schaktets sydostliga ände uppgick djupet till 1,1 m under dagens gatunivå på den sista 1,6 m sträckan av schaktet. Schaktet bestod enbart

Figur 4. Schaktets utbredning i Bastionsgatan, fotat mot öster från schaktets startpunkt i nordväst. Fototr: 2022-31:1 Foto: Sofie Renström.

av moderna bärlager och i stora delar av schaktets botten syntes tegelstenar som lagts som skydd över äldre ledningar.

En ca 0,7 m lång rest av en kullerstensläggning var synlig i schaktväggen under Bastionsgatan 0,45 m

under dagens marknivå. Stenläggningen var störd både i sin östra och västra kant av recenta markarbeten. Kullerstensläggningen kunde inte dateras då den inte undersöktes i plan. Inga övriga arkeologiska lämningar framkom vid schaktningen och inga föremålsfynd eller prover samlades in.

Figur 5. Schaktets utbredning längs Hamngatan. Fotat mot söder från korsningen Hamngatan - Bastionsgatan. Fotonr: 2022-31:9 Foto: Johan Klange

Figur 6. Tegelstenar lagda som skydd över äldre ledning är synliga i schaktbotten i den östligaste sträckan i Bastionsgatan. Fotonr: 2022-31:8 Foto: Johan Klange

TOLKNING

Att arkeologiska lager finns bevarade söder om undersökningsområdet i Kvarter Kirsten Munk är känt sedan tidigare. Förutom en i schaktväggen synlig rest av en kullerstensläggning kunde inga arkeologiska

lämningar konstateras i det gällande undersökningsområdet. Möjligen tyder kullerstenen på att arkeologiska lämningar finns bevarade under Bastionsgatan.

Figur 7. 0,7 m stenläggning av kullersten blev synlig i schaktets norra vägg. Fotonr: 2022-31:6 Foto: Sofie Renström

REFERENSER

- Bengtsson, Bengt 1942. 'Halmstad som fästning' i *Föreningen gamla Halmstads årsbok 1942*, Nittonde årgången. Meijels bokindustri.
- Bjuggner, Lena 2013. *Två schakt med recenta massor i Bastionsgatan: Förundersökning (schaktningsövervakning) 2013*. Kulturmiljö Halland, förenklad rapport och slutredovisning, förundersökning (schaktningsövervakning) 2013. Halland, Halmstad, Bastionsgatan, Raä 44. Stiftelsen Hallands läns museer.
- Hallberg, Patrik 2019. *Ett hål i Hamngatan: Arkeologisk schaktningsövervakning 2019*. Hallands län, Halmstad kommun och stad, Hamngatan, RAÄ 44:1. Kulturmiljö Halland rapport 2020:03. Stiftelsen Hallands läns museer.
- Larsson, Fredrik 2014a. *Kirsten Munk 1 Gårdsplan*. Kulturmiljö Halland rapport, arkeologisk förundersökning. Halland, Halmstad stad, Kirsten Munk 1, RAÄ 44:1. Stiftelsen Hallands läns museer.
- Larsson, Fredrik 2014b. *Arkeologisk förundersökning i källare, Kirsten Munk 1, Halmstad stad*. Kulturmiljö Halland rapport, arkeologisk förundersökning 2015. Stiftelsen Hallands läns museer.
- Rosengren, Erik 2010. *Övertäckning av kulturlager i kvarteret Kirsten Munck 6*. Kulturmiljö Halland rapport, antikvarisk kontroll 2009 - 2010. Halland, Halmstad, kvarteret Kirsten Munk 6, RAÄ 44. Stiftelsen Hallands läns museer.
- Tegnestam, Åsa 1973. *Halland, Halmstad, Kv. Kirsten Munk, 1972*. Hallands museum arkivrapport, arkeologisk undersökning. Halland, Halmstad, Kvarter Kirsten Munk. Stiftelsen Hallands läns museer.
- Öbrink, Mattias, red. (2015) *Vår by Brokorp: Halmstads äldsta historia*. Hallands Läns museers Skriftserie No. 11. Stiftelsen Hallands Läns museer.

TEKNISKA OCH ADMINISTRATIVA UPPGIFTER

Länsstyrelsens dnr:	431-3677-2021
Kulturmiljö Hallands dnr:	2021-322
Uppdragsgivare:	HEM (Halmstads Energi och Miljö)
Utförandetid:	2021.09.13-15, 2021.09.21
Personal:	Sofie Renström (projektledare), Johan Klange.
Koordinatsystem:	SWEREF 99 TM
Höjdsystem:	RH 2000
Läge:	Halland, Halmstad kommun och stad, fastighet Halmstad 5:1, Bastiongatan – Hamngatan. X: 368812,24, Y: 6283334,98 (schaktets NV hörn)
Undersökt:	71 löpmeter, 45,7 m ²
Fastighet:	Halmstad 5:1
RAÄ nummer:	Halmstad 44:1/ L1997:3939
Dokumentation:	Schakt mättes och ritades för hand och digitaliserades utifrån inmätningarna i ArcGIS. Digital information finns tillgänglig i Intrasiprojekt Halmstad2021322S. Digitala fotografier har fotonummer 2022-31. Allt arkivmaterial förvaras i Kulturmiljö Hallands arkiv, Halmstad.
Fynd:	Inga fynd tillvaratogs.
Prover:	Inga prover samlades in.
Datering:	Odaterad

BILAGA

Bilaga 1 Fotolista

Fotonummerserie: 2022-31:1–11
 Diarienummer: 2021-322
 Landskap: Halland
 År: 2021
 Socken: Halmstad stad
 Fornlämningsnummer: RAÄ Halmstad 44:1 / L1997:3939
 Fastighet: Halmstad 5:1
 Undersökningstyp: Schaktningsövervakning

Fotonummer	IntrasID	Mot	Beskrivning	Motivtyp	Fotodatum	Fotograf
2022-31:1	2000	O	Schaktet började grävas i väster.	Översikt	2021-09-14	SR
2022-31:2	2000	O	Ledning har börjats läggas ned. Schaktbotten synlig.	Översikt	2021-09-14	SR
2022-31:3	2000	V	Stor del av strävkan i Bastionsgatan färdigschaktad.	Översikt	2021-09-15	SR
2022-31:4	2000	N	Äldre, tegeltäckt ledning i schaktbotten.	Detalj	2021-09-15	SR
2022-31:5	2001	N	Kullersten synlig i schaktbottens sektion mot Bastionsgatan.	Kontext	2021-09-15	SR
2022-31:6	2001	N	Kullersten synlig i schaktbottens sektion mot Bastionsgatan. Tumstock längd.	Kontext	2021-09-15	SR
2022-31:7	2001	NO	Kullersten synlig i schaktbottens sektion mot Bastionsgatan. Tumstock djup.	Kontext	2021-09-15	SR
2022-31:8	2000	V	Schaktbotten i slutet av Bastionsgatan.	Översikt	2021-09-21	JK
2022-31:9	2000	S	Schaktsträckningen i Hamngatan. Ledning lagd.	Översikt	2021-09-21	JK
2022-31:10	2000	S	SO änden av schaktet i botten.	Översikt	2021-09-21	JK
2022-31:11	2000	S	SO änden av schaktet i botten. Påkopplingspunkt.	Översikt	2021-09-21	JK

RAPPORTER FRÅN KULTURMILJÖ HALLAND 2021 OCH 2022

2021:48	Skummeslöv 4:2, 5:13 och 30:10 10, Arkeologisk utredning, Skummeslövs socken, Laholms kn
2021:49	Fornlämningar vid Stafingsvägen, Stafings sn, Arkeologisk efterundersökning 2021
2021:50	Staffens, Olofsbo hembygdsgrd, halmtak, antikvarisk medverkan
2021:51	Mjellby konstmuseum, antikvariskt utlåtande inför om- och tillbyggnad
2021:52	Vessinge sandhedra, Veinge sn. Arkeologisk. utredning
2021:53	Hanhals övre kyrkogård, Kulturhistorisk bevarandeplan
2021:54	Hanhals nedre kyrkogård, Kulturhistorisk bevarandeplan
2021:55	Spannarps kyrka, utvändig renovering, antikvarisk medverkan
2021:56	Fjällaregården 2:22, Dokumentation av ekonomibyggnad
2021:57	Åkrabergs gård, renovering av verandan, antikvarisk medverkan
2021:58	Wallens slott, murrenovering och byte av stolparmaturer, antikvarisk medverkan
2021:59	Edenberga brandstation, renovering av slangtornet, antikvarisk medverkan
2021:60	Lottens, Västralt 2:10, ommålning av bostadshuset, antikvarisk medverkan
2021:61	Rudan 3, Gårdshus, antikvarisk förundersökning
2021:62	Dagsås kyrka, dagvattenhantering, antikvarisk medverkan
2021:63	Dagsås kyrka, bergvärme, antikvarisk medverkan
2021:64	Landa kyrka, exteriör renovering, antikvarisk medverkan
2021:65	Tullhuset, Varberg. Antikvarisk konsekvensbedömning
2021:66	Solbacken, Torpa-Kärre 6:14, Antikvarisk förundersökning
2021:67	Slottsmöllans djurstallar. Ny taktäckning, Antikvarisk medverkan
2021:68	Sprottorp 1:4, Falkenbergs kommun, Slöinge socken, Arkeologisk utredning
2021:69	Hunnestads kyrka, ramp, antikvarisk medverkan
2021:70	Färgaryds kyrka, omtäckning av koppartak, antikvarisk medverkan
2021:71	Långaryds kyrka, utvändig renovering, antikvarisk medverkan
2021:72	Mesolitisk flinta och gravhöj L1997:6640, Kungsbacka kn, Frillesås sn, Arkeologisk Utredning och avgränsande förundersökning 2021
2021:73	Kinnareds kyrka, hussvampsskada i takfot, antikvarisk medverkan
2021:74	Brunsbäck sägkvarn
2021:75	Landeryds godsmagasin. Rapport över renovering
2021:76	Kapellkyrkogården, kulturhistorisk inventering
2021:77	Förromerska eldar under gång- och cykelbana, Töllstorp 2:8/S:5, Ljungby sn, Fornl. L2019:7068, L2019:7069, L2019:7070, L2019:7071 och L2019:7072, Arkeologisk förundersökning
2021:78	Boplatlämningar väster om Lugnarohögen i Hasslöv, Laholms kommun, Hasslövs socken
2021:79	Trönninge dammanläggning, Trönninge socken, Påarp 6:4, 4:6 och Trönninge 5:112 och 1:116. Arkeologisk utredning.
2021:80	Sankt Clemens kyrka, invändiga renoveringsåtgärder, antikvarisk medverkan
2021:81	Skrea kyrka, utvändig renovering, antikvarisk medverkan
2021:82	Arkeologi inför ny gång- och cykelväg i Tjärby, Tjärby och Laholms socknar, Tjärby 2:18, Lilla Tjärby 1:3, Lilla Tjärby 1:13, Lilla Tjärby 1:66, L1996:1912/ Tjärby RAÄ 11, Arkeologisk utredning, förundersökning och undersökning.
2021:83	Kallbadhuset i Varberg, Kulturhistorisk utredning.
2021:84	Strömma kvarn, antikvarisk utredning inför förbättrad fiskvandring
2021:85	Lilla Torg, Halmstad stad, L1997:3939, L1997:4462. Kulturhistorisk och arkeologisk förstudie
2021:86	T4 Hässleholm, Markan, antikvarisk förundersökning
2022:1	Fortsättningen av den arkeologiska utredningen inom Norra Villmanstrand, Halland, Halmstad kn, Snöstorps sn, Arkeologisk utredning 2021.
2022:2	Tre fornlämningar inom Trönninge 2:27. L2020:3647, L2020:3649, L2020:3653, Arkeologisk förundersökning.
2022:3	Skogskyrkogården i Falkenberg, kulturhistorisk inventering

2022:4	Alafors kvarnmiljö, antikvarisk utredning inför förbättrad fiskvandring
2022:5	T4 Hässleholm, Matsalen, antikvarisk förundersökning
2022:6	Arkeologisk utredning 2021 inför den nya Slottsmöllebron, Halmstad 9:14 och Halmstad 10:26 m fl
2022:7	Köinge kyrka, Utvändig renovering, antikvarisk medverkan
2022:8	Arkeologisk utredning inför solkraftspark i Harplinge. Harplinge sn, Arkeologisk utredning steg 1
2022:9	Övraby VA, Halmstad stad, Halmstad 7:3, Arkeologisk utredning 2021
2022:10	Tidigmoderna odlingslager och bebyggelseämningar i kvarteret Grev Kristoffer, Halland, Halmstad, Fastigh. Grev Kristoffer 10 och 13, RAÄ 44:1/L1997:3939, Arkeologisk schaktningsövervakning 2020
2022:11	Skottorps slott, Renoveringsåtgärder 2020-21, Antikvarisk medverkan
2022:12	Eskilstorp, planutredning
2022:13	Tingshuset, Höken 3, Laholm. Antikvarisk förundersökning
2022:14	Varbergs kyrka, antikvarisk förundersökning
2022:15	Armékåren 14, antikvarisk förundersökning
2022:16	Morups kyrkogård, uppdatering av kulturhistorisk dokumentation och bevarandeplan
2022:17	Tönnersjö kyrka, renovering av golv m.m
2022:18	Arkeologisk förundersökning av L1997:7567, Landa socken, Sintorp 3:6
2022:19	Teater Storan, Svärdet 8, Antikvarisk medverkan
2022:20	Centralskolan, Tvååker. Antikvarisk förundersökning
2022:21	Från stenålder till vikingatid i Hunnestad. Halland, Hunnestads sn, Arkeologisk förundersökning av L2020:6458
2022:22	Hasslövs kyrkogård, uppdatering av bevarandeplan
2022:23	Våxtorps kyrkogård, uppdatering av bevarandeplan
2022:24	Fiberledning vid Norre Port, Halmstad 5:1, RAÄ 44:1/L1997:3939, Arkeologisk schaktningsövervakning 2022
2022:25	Fiberledning i Klostergatan, Halmstad 5:1, RAÄ 44:1/L1997:3939, Arkeologisk schaktningsövervakning 2022
2022:26	Gällareds kyrka, dränering, antikvarisk medverkan
2022:27	Elskåp vid Lilla Torg, Halmstad 5:1, RAÄ 44:1/L1997:3939, Arkeologisk schaktningsövervakning 2021
2022:28	Gunnarsjö kyrkogård, uppdatering av bevarandeplan
2022:29	Tröinge 2:21 och 3:107, Falkenberg, Vinbergs sn, Tröinge 2:21 och 3:107, Arkeologisk utredning 2022
2022:30	Slöinge kyrka, styrsystem, antikvarisk medverkan
2022:31	Under granarna i Älvasjö 1:3, Övraby sn, Halmstad kommun, Älvasjö 1:3, Arkeologisk utredning 2022
2022:32	Krukmakeriet, Lerkvarnen 22 Laholm, antikvarisk förundersökning
2022:33	Stråvalla kyrka, vård- och konserveringsåtgärder, antikvarisk medverkan
2022:34	Prästgården, Kyrkans hus, Sankt Nikolaus 17 Halmstad. Antikvarisk Konsekvensbeskrivning
2022:35	Trädgården 8 m.fl., Falkenberg. Kulturmiljöutredning
2022:36	Stråvalla kyrka, fasad, antikvarisk medverkan
2022:37	Värö kyrkogård, konservering av äldre gravvårdar, antikvarisk medverkan
2022:38	Stafings kyrkogård, Kulturhistorisk dokumentation och bevarandeplan
2022:39	Två provgropar i kvarteret Kräftan, Laholms stad, Kv. Kräftan, Arkeologisk förundersökning 1994
2022:40	Tyghuset 6, antikvarisk förundersökning och konsekvensanalys
2022:41	Knobesholm, vattenvårdsåtgärder
2022:42	Slättåkra – fyra fornlämningar i Suseåns dalgång Halland, Slättåkra socken, Arkeologisk undersökning 2020
2022:43	Från brons till järn en boplat vid Laxbütiken. Skrea socken, Arkeologisk förundersökning 2021
2022:44	Skrea 6:45-2, Skrea sn, Skrea 6:45-2, Arkeologisk utredning 2022
2022:45	Elledning i Bastionsgatan, Halmstad 5:1, RAÄ 44:1/L1997:3939, Arkeologisk schaktningsövervakning 2021

KULTURMILJÖ
HALLAND

POSTADRESS: TOLLSGATAN 7 | 302 32 HALMSTAD | TEL: 035-19 26 00

KULTURMILJO@MUSEUMHALLAND.SE | WWW.MUSEUMHALLAND.SE